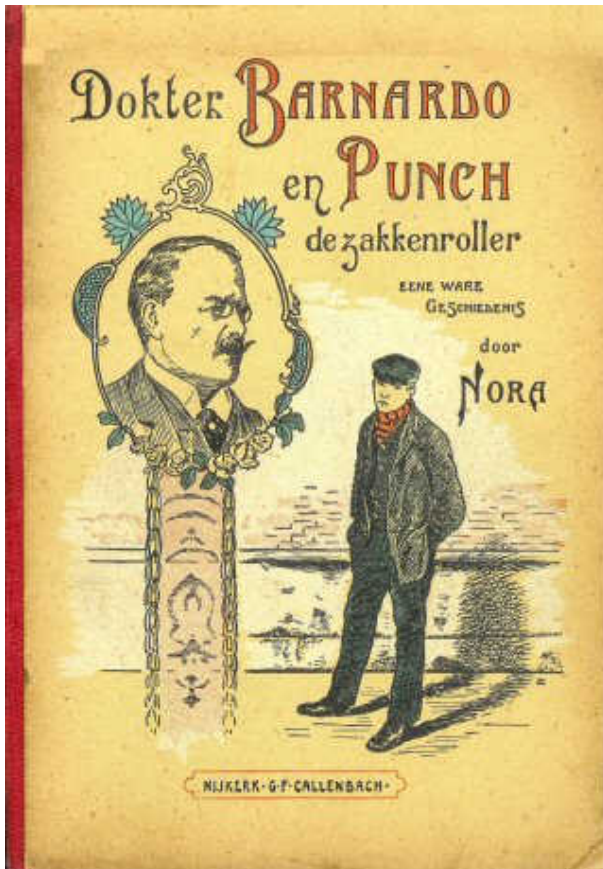

Zondagsschoolboekje

Titel: Dokter Barnardo en Punch de zakkenroller

Auteur: Nora

Illustrator: O. Geerling

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 2

Jaar van uitgave: 1909

Dokter Barnardo en Punch de zakkenroller

Eene ware geschiedenis

DOOR

NORA

TWEEDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

EERSTE HOOFDSTUK.

Gij hebt allen ongetwijfeld wel eens van Londen gehoord, die reusachtig groote wereldstad, waar bijna even veel menschen wonen als in ons geheele land?

Indien gij wel eens in een van onze groote steden, bijvoorbeeld Amsterdam of Rotterdam, geweest zijt, kunt gij u eenigszins voorstellen hoe het er in eene plaats als Londen uitziet.

Het is er ontzaglijk druk en levendig. Honderden spoorwegen, zoowel boven als onder den grond, doorkruisen de stad in allerlei richtingen, terwijl ook de ligging aan de Theems voor handel en nijverheid zeer bevorderlijk is.

Als men eene beschrijving van Londen moet geven, doet men het best de stad in twee helften te verdeelen, het zoogenaamde Westeinde of, zooals

andere. Het is ten alle tijde zoo geweest; de bijbel vertelt het ons reeds bij verschillende gelegenheden.

Met die ongelijke verdeling van aardsche goederen heeft de Heere natuurlijk Zijne wijze bedoelingen. Hij wil, dat de vermogende menschen zich het lot van hunne arme broeders en zusters zullen aantrekken en hun leed zooveel mogelijk verzachten.

Er wordt door Christenen dan ook veel gedaan op allerlei gebied; dit neemt echter niet weg, dat er nog zoo oneindig veel ellende en armoede overblijft, en nergens is dit méér het geval dan in het Oosteinde van Londen. Iemand, die wil weten wat de uiterste armoede beteekent, moet daar maar eens een kijkje gaan nemen.

In de nauwe, hoog opgebouwde straten en stegen wonen duizenden menschen op elkander gepakt; soms wonen er twee of drie groote gezinnen in ééne kamer, velen hunner zijn nooit buiten de stad geweest en kunnen zich niet voorstellen wat een bosch is of hoe een weide er uitziet. De zomerwarmte is voor hen een ondraaglijke last en des winters hebben zij veel van de koude te lijden.

Zij, die een dak boven hun hoofd hebben, al is dit nog zoo armoedig, zijn nog de meest bevoorrechtten van die ongelukkige klasse van menschen, maar er zijn er velen, die altijd een zwervend leven leiden en des morgens nooit weten waar zij des avonds hun hoofd zullen nederleggen.

het in het Engelsch heet Westend en het Oosteinde of Eastend.

Het Westeinde is het schoonste deel van Londen; men vindt daar de prachtige huizen der rijke kooplieden; de grootsche kerken, de pleinen met hunne beroemde standbeelden en de parken met hunne eeuwenoude boomen en heerlijke wandelplekjes.

Een vreemdeling, die eenige uren in het Westeinde doorbrengt en er de weelde ziet, die overal heerscht — zoowel in de mooie winkels waar de schitterendste zaken zijn uitgestald om de koopers te lokken, als in de equipages met vurige paarden bespannen, waarin sierlijk gekleede menschen zitten, die er uitzien of zij niets anders te doen hebben dan uitgaan en zich vermaken, — als hij de musea eens binnentrad, waar allerlei schatten en kostbaarheden uit vorige eeuwen en uit Englands koloniën zijn bijeen gebracht; — in het kort, indien hij ook maar een klein deel te zien kreeg van alles wat het mooie, rijke Westeinde oplevert, — dan zou die vreemdeling zich bijna niet kunnen voorstellen, dat er ook nog een ander deel van Londen bestaat, waar alles geheel het tegenovergestelde is van dat gedeelte, dat ik u zoeven eenigszins beschreef. En toch is het juist van het Oosteinde en wel van het armste deel er van, dat ik u wat ga vertellen.

Gij weet, dat de eene mensch op de wereld meer met aardsche goederen gezegend is dan de

Zooals gij denken kunt, is het op geestelijk gebied ook zeer treurig met die arme menschen gesteld; de meesten hunner hebben nooit van den Heere Jezus gehoord; hun leven gaat hopeloos en troosteloos voorbij zonder dat er een straal van hooger licht in valt.

Toch zijn deze menschen niet van God vergeten; de Heere denkt ook aan hen en heeft vooral in de negentiende eeuw mannen en vrouwen verwekt, die als zendingen onder hen optraden en hun tegelijk met de blijde boodschap van het Evangelie ook leniging van hunnen aardschen nood brachten. Onder deze mannen bekleedt dokter Barnardo eene eerste plaats, en ik heb mij voorgesteld u wat van hem zelve en van hetgeen hij doet, te vertellen.

Deze man is een der uitnemendste Christenen uit onze dagen, iemand, die zichzelf geheel vergeet om voor anderen te leven, en alles wat hij heeft ten dienste stelt om anderen ten zegen te zijn.

Reeds als kind was hij zeer goedhartig en bijverde zich steeds om anderen te helpen waar hij kon. Bovenal leerde hij vroeg den Heere vreezen en werd het zijne begeerte om zijn leven in den dienst van zijnen Meester te besteden.

Hij meende dit het best als zending te kunnen doen, en daar het zoo gewenscht, ja bijna noodig is, dat een zending verstand heeft van genees-

kunde, begaf hij zich als jongeling naar Londen om daar als leerling van het St. Thomas-hospitaal in de medicijnen te gaan studeeren.

Hij volbracht deze studie op eervolle wijze, en werd in 1866 tot doctor in de geneeskunde bevorderd. Het was nu zijn plan nog eenigen tijd in een zendingshuis door te brengen om voor zending opgeleid te worden en zich daarna als zendelingdokter in China te vestigen. Doch de Heere had andere dingen met hem voor; zijn weg zou geheel anders geleid worden dan hij dit aanvankelijk zelf verwachtte.

Tijdens zijn verblijf in het zendingshuis brak er in Londen eene hevige cholera-epidemie uit, en daar er op dit oogenblik hierdoor, vooral in de arme wijken, dringend behoefte was aan meer geneeskundige hulp, kreeg de jonge dokter Barnardo van overheidswege een verzoek om zich voor onbepaalde tijd in Londen te vestigen.

Niet zonder aarzelen voldeed hij hieraan; zijne opleiding als zending was zoo goed als voltooid, en hij stond gereed om met de eerstvolgende scheepsgelegenheid naar China te vertrekken; maar hij begreep, dat hij zich aan het verzoek toch niet mocht onttrekken.

Zoo begaf hij zich dus naar Londen en begon daar de cholera-patiënten in de armste wijken van het Oosteinde te bezoeken. Maar wat was hij verbaasd van al de ellende, die hij daar aanschouwde.

Hij had wel eens gehoord, dat de bewoners van die buurten arm en behoeftig waren, maar nu zag hij bij eigen ervaring, dat hunne armoede en ellende alle beschrijving te boven ging.

Natuurlijk deed hij alles wat in zijn vermogen was om hulp en leniging aan te brengen zoowel op lichamelijk als op geestelijk gebied. Overdag was hij als dokter altijd met de zieken bezig, maar des avonds trad zijn zendingswerk meer op den voorgrond.

In eene kleine kamer, die voor dit doel door hem gehuurd was, verzamelde hij iederen avond eenige arme jongens om zich heen, wien hij lezen en schrijven leerde, en wat uit den Bijbel vertelde. Warme koffie en broodjes waren de middelen waarmede hij hen lokte, zoodat het aantal jongens spoedig toenam.

Het was een armoedig troepje, zooals zij daar bij elkander zaten; de meesten droegen lompen in plaats van kleederen, terwijl schoenen en kousen bij velen ongekende weelde-artikelen waren.

Een van de kleinsten, Jim geheeten, zag er, zoo mogelijk, nog slechter gevoed en armoediger uit dan de anderen. Hij kwam altijd het eerst binnen en kroop dan zoo dicht mogelijk bij de kachel; hij was pas tien jaar, maar zijn gerimpeld, vervallen gezichtje gaf hem het voorkomen van een grijsaard. Deze kleine Jim werd, hoewel zelf hieraan geheel onbewust, een hoogst belangrijk per-

soontje. Hij zou door middel van Gods Voorzienigheid de aanleiding wezen, dat dokter Barnardo niet onder de Chineezers ging arbeiden, maar dat hij in zijn eigen land bleef en daar achtereenvolgens al zijne weeshuizen stichtte.

Hoe dit gebeurde, zal ik u in een volgend hoofdstuk vertellen.

TWEDE HOOFDSTUK.

Op den tweeden Kerstavond van het jaar 1866 had dokter Barnardo als naar gewoonte zijne bijeenkomst met de jongens gehouden. Ter eere van het Kerstfeest zag het er in de armoedige kamer feestelijk uit, en de jongens werden op chocolade en krentenbrood getraceerd.

Toen de dokter als gewoonlijk om tien uur de jongens had uitgelaten en de kamer nog wat opruimde, zag hij opeens, dat de kleine Jim, in elkander gedoken, nog voor het vuur zat.

»Wat doe je nog hier, kleine Jim?» vroeg hij. »Waarom ben je niet naar huis gegaan?»

»Och, mijnheer,« smeekte Jim met een beverig stemmetje, »laat mij van nacht hier bij de kachel blijven; het waait zoo op straat en het is zoo bitter koud.«

»Maar Jim, wat zou je moeder wel zeggen als je niet thuis kwam?»

»Ik heb geen moeder, mijnheer.«

»Maar je vader dan?»

»Ik heb geen vader, mijnheer.«

»Kom jongen, vertel mij geen leugens waar woon je dan?»

»Ik woon nergens, mijnheer.«

Nu dacht de dokter werkelijk, dat Jim jokte, want niettegenstaande al de ondervinding, die hij toen reeds van de armoede had, kon hij zich toch niet voorstellen, dat er in zijne onmiddellijke nabijheid vele menschen waren, die geen ander tehuis hadden dan de straat, en geen ander nachtverblijf dan een beschut plekje tusschen twee muren of onder een brug.

Hij begon Jim dus aan een kruisvuur van vragen te onderwerpen en keek hem strak aan, maar de jongen zag er zoo eerlijk uit en verklaarde altijd weder opnieuw, dat hij geen ouders en geen tehuis had en voegde er bij: »Voordat ik u kende, mijnheer, had er nog nooit iemand vriendelijk met mij gesproken.«

»Zijn er dan nog meer jongens, die geen ouders en geen tehuis hebben?» vroeg de dokter nu.

»O ja, mijnheer, heel veel; heel wat meer dan ik er optellen kan; des avonds komen wij met een grooten hoop bij elkander.«

Gedeeltelijk om Jim op de proef te stellen, en

13

ook omdat hij zelf zulke ellende, indien 'ze tenminste bestond, wel eens van nabij wilde zien, hernam dokter Barnardo: »Jim, ik zal je geld voor een nachtverblijf geven, maar dan moet je mij eerst naar de plaats brengen waar je gewoonlijk slaapt, dan kan ik de andere jongens daar ook eens zien.«

Tot zijne groote verrassing vond Jim dit een heerlijk plannetje. Hij zeide: »Heel goed, mijnheer; ik ben heel blij, dat u met mij mee wilt gaan, maar krijg ik dan eerst het geld voor eene slaappleats?«

De dokter gaf hem het beloofde geldstukje, en Jim ging hem voor, de donkere straat op. Zij liepen een tijdje zwijgend naast elkander voort door verschillende straten en stegen, totdat Jim opeens een hoek omsloeg en zij bij een breeden, vrij hoogen muur kwamen.

»Nu zijn we er, mijnheer,« zeide Jim; »hier slaap ik iederen nacht en hier zijn de andere jongens ook.«

Maar hoe scherp de dokter ook keek, hij zag niemand; er was geen spoor van eenige jongens te ontdekken. Hij stak verscheidene lucifers aan, maar alles tevergeefs; er was niets te zien.

»Waar zijn de jongens nu, Jim?« vroeg hij.

»Hebt gij mij nu toch voor den gek gehouden?«

»Zij zijn waarschijnlijk aan den anderen kant van den muur, mijnheer, daar is eene binnenplaats van

14

eene fabriek; soms mogen wij daar wel eens liggen omdat het er minder koud is dan hier, maar als de politie het ziet, worden wij altijd verjaagd. Probeer u maar er over te klimmen; ik zal u wel helpen.«

En inderdaad bleek Jim werkelijk een goede leidsman voor den dokter te wezen. Zijn geoeffend oog zag verscheidene plekken in den muur waar de kalk uitgevallen was en, zijne voeten hierin zettende, klom hij in een oogenblik tegen den muur op.

»De jongens zijn er, mijnheer« riep hij; »zij slapen gerust.«

Met behulp van Jim en steunende op zijn stok, klauterde ook de dokter met veel moeite naar boven en stond hij weldra op den muur, die de binnenplaats omringde.

Hij rilde van ontzetting bij het schouwspel, dat zich daar aan hem voordeed. Elf jongens, die even armoedig gekleed waren als Jim, lagen op de binnenplaats te slapen, zoo maar op den harden, kouden grond, zonder dekens of eenige bedekking. Sommigen lagen vlak tegen elkander aan om wat warmte te krijgen en anderen waren in elkander gedoken zooals men wel eens honden voor het vuur ziet liggen. Niettegenstaande al hunne ellende sliepen zij zoo vast, dat zij niets van den dokter en Jim merkten. De maan brak juist door de wolken heen en verlichtte dit treurig tooneel.

15

Op datzelfde oogenblik nam dokter Barnardo het besluit om niet naar de Chineezen te gaan, maar in zijn eigen land te blijven, en zich met Gods hulp te wijden aan de verwaarloosde kinderen uit het Oosteinde van Londen.

»Ga met mij mee, Jim,« zeide hij, »met Gods hulp zal ik er voor zorgen, dat gij en vele anderen nimmer meer een nacht op straat behoeft door te brengen.«

Zulk een besluit was echter gemakkelijker genomen dan ten uitvoer gebracht; de dokter kon wel iets uit eigen middelen tot stand brengen, maar wat beteekende dit nog tegenover zoovele behoeften, want Jim had hem verteld, dat er nog vele van zulke schuilplaatsen waren, en aangeboden hem ook daarheen te vergezellen.

Dit voorstel werd voor dien avond van de hand gewezen; dokter Barnardo was te zeer onder den indruk van alles wát hij gezien had om dadelijk weder iets dergelijks te aanschouwen; hij wist nu bij ondervinding, dat alles wat Jim hem verteld had, de droeve waarheid was.

Zoo verlieten zij dus deze treurige plek. Jim ging naar eene slaapinrichting, waar hij voor zijn geldstukje een, voor zijn doen, heerlijk bed en den volgenden morgen nog een ontbijt bekwam. Hij vergat daar in een rustigen slaap weldra al de doorgestane ellende.

Bij den dokter echter wilde de slaap niet komen;

16

hij woelde op zijn bed heen en weder en had maar geen vrede bij de gedachte, dat hij betrekkelijk zooveel bezat en dat al die arme kinderen het volstrekt noodige misten. Wat zou hij toch doen? Hij verheef zijn hart tot God en smeekte, dat de Heere hem den weg wilde wijzen, dien hij te gaan had, en dat hij het middel in Gods hand mocht worden om aan vele arme kinderen een toevluchtsoord te verschaffen, en hen in alle opzichten ten zegen te mogen worden.

Dat dit gebed verhoord is op eene wijze, die zelfs de stoutste verwachtingen van dokter Barnardo overtrof, zult gij later hooren.

Intusschen zag hij naar de gelegenheid uit om ook anderen personen, invloedrijker dan hij zelf, van zijne plannen te vertellen en zich van hunnen steun te vergewissen. En ook hierin wees de Heere onzen dokter den weg.

Een paar dagen later kreeg hij eene uitnodiging van een hooggeplaatst ambtenaar, een vriend van zijnen vader, om bij dezen te komen eten. Hoewel de cholera nog steeds woedde, en de dokter dus weinig tijd had om uit te gaan, nam hij toch deze uitnodiging aan, daar hij hoop had, bij dezen vriend menschen te zullen ontmoeten, die hem wilden steunen en behulpzaam zijn. Zijne verwachting werd niet beschaamd.

Onder het middagmaal vertelde hij alles wat hij op Kerstavond gezien had, en beiden, gastheer zoowel

als gasten, toonden hierin eene levendige belangstelling. Er werd besloten, dat men tot middernacht zou bijeenblijven om dan in een rijtuig een paar verschillende schuilplaatsen te bezoeken, die dicht bij elkander lagen. Den vorigen avond had Jim den dokter nog naar een paar andere plaatsen vergezeld, waar arme jongens den nacht doorbrachten.

Om twaalf uur kwam het rijtuig voor en reed men naar de dichtbij gelegen schuilplaats. Deze bestond uit een blind steegje, tusschen twee groote pakhuizen in, dat door de eigenaars van die pakhuizen gebruikt werd om hunne oude manden en vaten te bewaren.

Dit was een geliefd koosd nachtverblijf, voor vele arme kinderen, maar dien avond was er schijnbaar niemand, tot groote teleurstelling van dokter Barnardo. Hij wendde zich tot een politieagent, die juist aankwam en vroeg hem, of hij er dien avond ook jongens gezien had.

»Zeker mijnheer,« kreeg hij ten antwoord, »er zijn er genoeg, maar toen zij het rijtuig hoorden aankomen, zijn zij weggelopen; als u hun een stuiver per hoofd aanbiedt, zult u eens zien hoeveel er voor den dag komen.«

Deze raad werd opgevolgd; een oogenblik nadat de belofte was uitgesproken, ontstond er een groote beweging onder al de kisten en manden en kwam er een groot aantal jongens te voorschijn. Een van de heeren telde er drie en zeventig. De latere

Dokter Barnardo

bekende Engelsche philanthroop, Lord Shaftesbury, die ook tot het gezelschap behoorde, zeide toen zij thuiskwamen tot dokter Barnardo: »God geve, dat wij nimmer meer zoo iets aanschouwen zullen, zonder dat wij de overtuiging hebben, dat wij alles doen wat wij kunnen om aan dergelijke toestanden een einde te maken.«

DERDE HOOFDSTUK.

Wat is na zoovele jaren de uitkomst van de pogingen, die deze mannen aanwendden om het lot van zulke verwaarloosde kinderen te verzachten, en op welke wijze heeft God het gebed van dokter Barnardo verhoord?

Indien iemand hem 35 jaren geleden eens gezegd had, dat hij aan het einde van de eeuw de huisvader zou wezen van het allergrootste gezin, dat er op de wereld bestaat, dan zou de dokter ongehoovig hebben geglimlacht en zoo iets groots onmogelijk hebben geacht. En toch is dit inderdaad het geval. De boodschap, die kleine Jim uit naam van zijne arme broeders en zusters overbracht, is niet tevergeefs gedaan; de uitkomst is meer dan verrassend; het mosterdzaad, in het geloof gezaaid, is tot een krachtigen boom opgewassen.

In overleg met Lord Shaftesbury en een paar andere vrienden, kocht dokter Barnardo in Januari 1867 in eene onaanzienlijke straat een huis, dat groot genoeg was om een veertigtal jongens te herbergen. Hier opende hij tegen het einde van deze maand zijn eerste toevluchtsoord. Jim had hem geholpen om andere jongens op te sporen en zoo waren er spoedig vijf en twintig bij elkander.

Het is geen kleinigheid om vijf en twintig jongens geheel te onderhouden; het was dus geen wonder, dat er zich al spoedig zorgen aanmeldden, en dat de dokter menigmaal met een bezwaard gemoed aan de toekomst dacht. Toch vertrouwde hij, dat de Heere hem de middelen zou verschaffen om deze arme jongens, die Hij zelf op zijnen weg had geplaatst, te verzorgen. Hij, die Zijn kinderen gezegd heeft niet bezorgd te zijn voor wat zij eten en drinken zullen of waarmede zij zich kleeden zullen, zou deze arme jongens niet aan hun lot overlaten, maar hun wel van het noodige voorzien.

Van kleinen Jim beleefde dokter Barnardo veel genoegen; hij betoonde zich in alle opzichten een ijverig leerling; hij begon er flink en blozend uit te zien, en men zou na eenige weken ternauwernood in hem het havelooze kind herkend hebben, dat op dien kouden Kerstavond aan den dokter vergunning vroeg om bij de kachel te mogen blijven slapen.

Wanneer de middelen dit toelieten, was het Jims grootste genoegen om zich des avonds naar de

schuilplaatsen te begeven, en eenige jongens over te halen met hem mee te gaan naar het Tehuis. Niemand wist de vooroordeelen, die deze arme, onwetende kinderen vaak hietegen hadden, zoo goed te overwinnen als Jim; aan zijn invloed was het dan ook te danken, dat in den volgenden zomer het Tehuis reeds te klein was voor alle jongens, die er in opgenomen wenschten te worden.

Na vele beraadslagingen met de vrienden opende dokter Barnardo zijn tweede Tehuis, dat het volgende jaar reeds door een derde en vierde gevolgd werd, ditmaal ook een voor meisjes en een voor kleine kinderen.

En zoo ging het voort. In den loop van deze 35 jaren heeft het werk van dezen heldhaftigen man zich zoo uitgebreid, dat er op dit oogenblik, zoowel in Londen, als op verscheidene plaatsen buiten, 27 verschillende weeshuizen en toevluchtsoorden zijn, die door hem onder Gods zegen werden tot stand gebracht.

Er zijn Tehuizen voor groote en kleine jongens en meisjes, ziekenhuizen en herstellingsoorden voor kranke en zwakke kinderen, inrichtingen voor ontslagen gevangenen van jeugdigen leeftijd, en slaapzalen waar zij, die geen tehuis hebben, kosteloos den nacht kunnen doorbrengen; een jaar of drie geleden richtte dokter Barnardo ook nog een huis voor vondelingen op, waar soms meer dan 100 kleine kindertjes bij elkaar zijn.

Deze Tehuizen worden door ongeveer 5000 kinderen bewoond, terwijl men berekent, dat op deze wijze meer dan 30,000 kinderen door dokter Barnardo zijn onder dak gebracht en behouden.

»Maar,« zoo hoor ik iemand vragen, »wie onderhoudt dat alles; hoe komt dokter Barnardo aan het noodige geld voor zijn groote huisgezin?»

In antwoord op die vraag zou ik u twee middelen kunnen opnoemen, waarvan hij steeds een trouw gebruik maakte en waarbij hij zich altijd heel goed bevindt.

Die twee middelen zijn het geloof en het gebed. Deze trouwe dienstknecht Gods gelooft vast en zeker, dat de Heere hem geroepen en uitverkoren heeft om tot een zegen te zijn voor vele verwaarloosde kinderen uit het Oosteinde van Londen, en juist omdat hij dit zoo vast gelooft, vertrouwt hij, dat de Heere in de behoeften van zijn groot huisgezin zal voorzien.

En, gelijk de bijbel zoo uitdrukkelijk zegt, dat wij het aangezicht des Heeren moeten zoeken en Hem onze noodden bekend maken, daar God van ons gebeden wil zijn, bestaat de grootste kracht van dokter Barnardo in het gebed. Hij weet dan ook van heel wat gebedsverhooringen te spreken; een paar hiervan wil ik u even mededeelen.

Men kan wel nagaan, dat dokter Barnardo iederen dag een groote som moet ontvangen om zijn huisgezin van 5000 kinderen te kunnen onderhouden.

Hoewel de giften geregeld van alle kanten, ook uit andere landen toevloeden, komen er toch wel eens dagen, waarop de toezending zoo gering is, dat de dokter niet weet hoe hij in de noodige behoeften van zijn gezin moet voorzien.

Maar wanneer de nood op het hoogst is, komt er altijd uitredding. Dikwijls als het laatste geld is uitgegeven, zendt God op wonderbare wijze uitkomst. Eenige jaren geleden brak er des winters in een pas opgericht Tehuis voor kleine kinderen eene besmettelijke ziekte uit, en tot overmaat van ramp begon het eenige dagen later zeer hard te vriezen. Dokter Barnardo had voor dit Tehuis nog betrekkelijk weinig ontvangen, en nu werden de uitgaven en door de ziekte en door de koude ineens zeer vermeerderd. Hij was hierdoor zeer terneder-geslagen, daar hij niet wist tot wien hij zich nu weder om hulp moest wenden. Hij smeekte den Heere, die de krankheid en de strenge vorst toezond, hem nu ook weer hulp voor zijne arme kinderen te zenden, doch dit dringend gebed bleef schijnbaar onverhoord. Maar een paar dagen later kreeg hij een brief van een hem geheel onbekenden predikant uit Schotland, die hem f 1000 zond, welke in zijn gemeente voor het nieuwe Tehuis van dokter Barnardo waren ingezameld. Wie bestuurde het hart van dien predikant en van zijne gemeentelieden?

In de maanden Juli en Augustus van het jaar

1895 had dokter Barnardo zoo weinig giften ontvangen, dat zijn gezin er onmogelijk van kon leven, en zag hij zich dus tot zijn groot leedwezen genoodzaakt bij zijn bankier eene leening van f 3000 aan te gaan. Deze schuld drukte hem zeer, daar hij niet wist wanneer hij in staat zou zijn haar af te betalen. Wel had hij in Londen twee vermogende vrienden, die hem hadden gezegd, dat hij altijd bij hen hulp kon krijgen indien dit dringend noodig was — maar een van die vrienden was onverwachts voor zaken op reis gegaan en kwam vooreerst niet terug — en de andere was sedert eenige weken ernstig ziek en kon zich met niets bemoeien. Het zag er dus ditmaal, evenals vele andere keeren, zeer donker uit. Maar ook ditmaal werd het gebed van den dokter op verrassende wijze verhoord.

In het begin van September kwam er nog weinig geld in, zoodat de toestand bijna hopeloos was. Ten einde raad, besloot de dokter nog eens naar den bankier te gaan om te vragen of deze hem nog wat meer geld wilde voorschieten. Op het bankierskantoor trof hij een Indisch officier aan, die dadelijk op hem toetrad met de woorden: »Gij zijt immers dokter Barnardo» en op een bevestigend antwoord vervolgde: »Ik heb een boodschap voor u en was juist op weg naar u toe. Twee dagen geleden ben ik uit Indië teruggekomen, waar ik gedurende eenige jaren in garnizoen was. Mijn bevelhebber, kolonel N., stelt zeer veel belang

in uwe inrichtingen, en heeft er onder zijne vrienden en de soldaten eene inzameling voor gehouden; ook heeft zijne vrouw een bazaar georganiseerd, waarvan de opbrengst ten bate van uwe Tehuizen komt.» »Maar,« ging hij voort, »nu kan ik u hier mijn boodschap wel doen.«

Hierop gaf de officier hem een verzegeld pakje over. Zeer verheugd smelde dokter Barnardo er mede naar huis, en men kan zich zijne vreugde en dankbaarheid voorstellen, toen er niet minder dan f 5000 uit te voorschijn kwam. De schuld kon nu niet alleen worden afgedaan, maar er bleef zelfs nog eene groote som over voor andere behoeften.

En zoo zou ik u nog wel andere gevallen kunnen mededeelen, waarin dokter Barnardo op wonderbare wijze door God is uitgered en gezegend. Ik zal het echter hierbij laten en u ten slotte eene geschiedenis vertellen, die dokter Barnardo zelf heeft beleefd, en die hij zelf eens mededeelde.

Ik zal onzen goeden dokter zelf aan het woord laten terwijl hij u de geschiedenis van Punch, zoo heet de held van zijn verhaal, vertelt.

Men zou boven het volgende hoofdstuk dezen tekst kunnen schrijven: »Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verdere, maar het eeuwige leven hebbe.«

VIERDE HOOFDSTUK.

Enige jaren geleden — aldus verhaalt dokter Barnardo, — stond er in eene nauwe zijstraat van Holborn, eene beruchte buurt in het Oosteinde van Londen, eene onaanzienlijke herberg, die gehouden werd door een man, genaamd Michaël.

Deze herberg was eene bekende verblijfplaats van misdadigers en eene kweekschool voor jeugdige dieven; er waren dan ook al heel wat pogingen aangewend om haar te sluiten, die echter tot nog toe alle mislukt waren.

Sedert vele jaren had ik de gewoonte iedere week een paar nachten op straat door te brengen, uitzieende naar de meest verlaten en armoedige kinderen, die op dit late uur nog op straat rondzweerven.

Op deze wijze kreeg ik vele bewoners voor mijne Tehuizen, waar zij korter of langer tijd bleven, naarmate zij het behoefden. Hier werden zij onderwezen, gevoed en gekleed, en, als zij ons vertieten, in eene goede betrekking geplaatst.

Indien Michaël hen later nog eens terug zag, zou hij moeite hebben in hen zijne arme logeergasten te herkennen.

Er zijn, helaas, in Londen vele van die herbergen, waar de armsten uit de armen logeeren; zij kunnen er een bed bekomen voor drie of vier

stuivers, en een middag- of avondmaal voor ongeveer denzelfden prijs. Men heeft berekend dat er iederen nacht in Londen meer dan 20,000 menschen en kinderen op deze wijze overnachten.

In Holborn waren verscheidene van die logementen; tot de meeste daarvan had ik vrijen toegang door toestemming van de eigenaars; zij zagen mij er zelfs gaarne, want zij vonden dat mijn bijbellezen en bidden een' goeden invloed op hunne klanten uitoefende.

Michaël hield zijn huis echter altijd voor mij gesloten; zooals ik vroeger gezegd heb, herbergde hij niet zelden dieven en misdadigers, en nu scheen hij bevreesd te zijn, dat ik deze zou ontdekken en aan de politie overleveren. Daar zijn publiek voor het grootste deel uit knapen en jonge mannen bestond, was het al sedert lang mijn vurige begeerte geweest, ook in dit huis toegang te verkrijgen om er het Evangelie te prediken en, als het God behaagde, eenige van die jeugdige zondaren uit hun verderf te redden, en hen naar lichaam en ziel te behouden. De gelegenheid daartoe zou zich evenwel eerder voordoen, dan ik dit aanvankelijk zelf verwacht had.

Toen ik op een avond de herberg voorbijging, om mij naar een naburig huis te begeven, zag ik dat Michaël met een angstig gelaat, dat evenwel ophelderde, toen hij mij zag aankomen, voor zijne deur stond.

Eerst begreep ik niet wat hij wilde, maar het raadsel werd spoedig opgelost.

Heel vriendelijk sprak hij mij aan met de woorden: »Er is een zieke jongen hier, mijnheer: ik zou gaarne willen, dat u eens naar hem keek; ik weet dat u een dokter zijt. De jongen schijnt erg koortsig te wezen en ik ben zoo bang, dat hij eene besmettelijke ziekte heeft, daar dit veel schade aan mijn logement zou doen.«

Zeer verheugd over de lang gezochte gelegenheid, bewilligde ik gaarne in zijn verzoek.

Michaël ging mij voor, de trap op naar eene vrij grootte slaapkamer, waar ongeveer vijftig of zestig bedden of slaappleatsen waren.

Op een daarvan lag een knaap van vijftien of zestien jaar met een hevige koorts te worstelen. Ik onderzocht hem en vond, dat hij alle verschijnselen had van eene ernstige rheumatische ziekte.

Toen ik den waard verzekerde, dat de toestand van den jongen geen gevaar voor besmetting opleverde en er tevens bijvoegde, dat ik hem voor niet behandelen en medicijnen verstrekken wilde, scheen hij zeer gerustgesteld en nam hij mijn aanbod dankbaar aan.

Van dit oogenblik af, begon er eene reeks van bezoeken aan de herberg in Holborn. Ik ging er gewoonlijk tegen negen uur des avonds heen en bleef tot tien uur met mijn patiënt praten, op welken tijd reeds eenige van de andere jongens

thuis kwamen. Dan ging ik ook wel eens naar beneden om bij het keukenvuur wat met Michaël en zijne vrouw te spreken.

Op deze manier werd ik goed bekend met hunne jeugdige logeergasten, zoo goed zelfs, dat zij inen uitliepen en hunne plannen met elkander bespraken zonder zich om mijne tegenwoordigheid te bekommeren.

Ik begreep wel, dat zij allen jeugdige dieven waren, en dat zij hun slecht bedrijf onder de leiding van één knaap uitoefenden, die hierin, naar ik hoorde, zooveel knapper was dan de anderen. Deze jongen kreeg ik in het eerst niet te zien, maar ik hoorde allerlei verhalen over zijne handigheid, en alle knapen schenen trotsch op hun aanvoerder te wezen.

De meesten hunner hielden zich grotendeels bezig met allerlei artikelen, zooals vruchten, groenten, gevogelte, stukken vleesch, sinaasappelen en dergelijke dingen uit goedkope winkels en stalletjes weg te nemen. Des avonds kwamen zij met hun buit thuis, en werd alles tegen lagen prijs, of aan den meest biedende, of aan de bewoners der armoedige herbergen, verkocht. Eens zelfs zag ik in den kelder van Michaël eene groote hoeveelheden eetwaren, die hij voor een tiende gedeelte van de waarde van de jongens had ingekocht.

Men kan begrijpen, dat ik telkens de gelegenheid waarnam om de jongens op hun slecht en zondig

leven te wijzen, en tot mijne groote vreugde zag ik dat mijn zacht, maar ernstig woord niet naliet indruk op hen te maken. Velen begonnen zich in mijne komst te verheugen en zagen met verlangen uit naar het oogenblik, waarop ik hun, naar mijne belofte, een mooi boek zou gaan voorlezen.

Toen mijn patiënt genoegzaam hersteld was, om bij het keukenvuur te zitten, begon ik hiermede. Gewoonlijk stelde ik mijn bezoek uit tot 11 of 12 uur des avonds, daar de meeste jongens dan van hunne zwerftochten teruggekeerd waren. Het was een aardig gezicht hen allen om mij heen te hebben; sommigen zaten om het vuur en anderen lagen op den vloer, maar allen luisterden met groote belangstelling naar de boeiende verhalen. Eerst las ik hun »Bunyan's pelgrimsreize naar de eeuwigheid« en daarna »De Negerhut« voor.

Eens op een avond, toen ik wat later kwam dan gewoonlijk, zag ik een jongen bij den haard zitten, die zich bezig hield met een boterham te roosteren, welke hij op een stalen vork boven het vuur hield.

Ik zag dadelijk, dat hij een geheel ander uiterlijk had dan de andere jongens; hij had een eerlijken oogopslag, zijn gezicht en handen waren schoon gewasschen, en zelfs zijne schamele kleeding verried eene zekere zorg voor het uiterlijk, die men anders bij zulke menschen niet licht aantref.

Toen ik hem eenigen tijd had gadegeslagen,

De andere jongens, die ik wat beter kende, wisten mij ook niet veel meer van Punch te vertellen, en zoo besloot ik dus te trachten nader met Punch in kennis te komen, en van hemzelven het een en ander te weten te komen. Mijne begeerte zou spoedig vervuld worden.

Den volgenden avond las ik voor de derde of vierde keer uit de Negerhut voor en wel het gedeelte van Eliza's vlucht; hoe zij met haar kind op den arm over de bevroren rivier heen trekt, en hoe zij eindelijk behouden den overkant bereikt.

Niemand luisterde met dieper belangstelling dan Punch; toen ik het boek sloot, keek hij met een zucht op en zeide: »Wie zou toch denken, dat er zooveel mooie en groote dingen in zulk een klein boekje staan.«

Daarop begon ik mijn gehoor het een en ander over boeken te vertellen, die, al zijn zij nog zoo klein, toch dikwijls zooveel moois bevatten, en hoe prettig het is te kunnen lezen, omdat men dan altijd zelf, wanneer men maar wil, van al dat moois gebruik maken kan.

Tot mijn groote vreugde zeide Punch, dat hij gaarne zou willen leeren lezen. Hij had zichzelf eenige letters geleerd, door aan voorbijgangers te vragen, wat er boven de winkels geschreven stond en dat weer te vergelijken met andere opschriften; hij kon dus een beetje spellen, maar verder had hij het nooit gebracht.

kwam ik evenwel tot de teleurstellende ontdekking dat hij dezelfde ruwe woorden gebruikte als zijne makkers, en deed het mij pijnlijk aan te hooren hoe hij zich op een belangrijken diefstal beroemde, die dien dag door hem was begaan.

»Wie is hij?« vroeg ik fluisterend aan mijn gezezen patiënt.

»Weet gij dat niet?« gaf deze mij verbaasd ten antwoord. »Wel, dat is Punch!«

»Die jongen Punch; hij de aanvoerder van u allen! Is hij de knaap, die al de plannen voor de diefstallen maakt en in orde brengt? Dat is onmogelijk!«

»Ja,« antwoordde de andere, terwijl hij een trotschen blik op zijn aanvoerder wierp, »zeker is dat Punch, en een knapper jongen bestaat er niet in heel Londen.«

Ik moet bekennen, dat dit bericht mij zeer ontmoedigde. Het griefde mij zoo, dat juist deze jongen de slechtste van allen scheen te wezen. Ik deed alle moeite om door mijn patiënt op de hoogte van Punch's levensloop te komen, maar deze wist er heel weinig van.

»Punch is altijd al hier geweest,« vertelde hij mij, »lang voordat ik hier kwam,« en weder kreeg ik toen te hooren, dat Punch zoo bijzonder bekwaam was in zijn vak, dat hij nog nooit betrapt was, en dat er in heel Londen geen politieagent bestond, die hem te slim af was.

Daar ik vond dat de jongen er zeer schrander uitzag, zeide ik, dat ik wel iemand wist, die hem wilde onderwijzen en dat hij, als hij zijn best deed, dan wel binnen korten tijd zou kunnen lezen.

Tot mijn groote verwondering kreeg ik het volgende antwoord: »Ik zou wel gaarne willen, mijnheer, maar ik kan er den tijd niet voor missen.«

»Waarom niet?« vroeg ik.

»Hoe moet ik dan leven, dat zou ik wel eens willen weten, en wat zou er dan van mijn werk worden?«

»O,« hernam ik, »dat behoeft geen bezwaar te zijn; ik kan je gemakkelijk toegang tot een huis bezorgen, waar je kunt logeeren en gevoed en gekleed worden tot je kunt lezen, en je moogt er ook blijven om een ambacht te leeren, als je dat wilt tenminste.«

Maar dit voorstel werd niet aangenomen; er werd zelfs den eersten tijd niet meer over gesproken, en ik had veel te veel ondervinding van zulke zaken, om er verder op aan te dringen.

Daar ik merkte dat Punch gewoonlijk later dan de andere jongens thuiskwam, ging ik voortaan nog een paar uren later naar de herberg van Michaël; soms ging ik er pas om één uur of halftwee heen.

Gewoonlijk was Punch dan al thuis, en zat hij bij het vuur op mij te wachten. Op deze wijze leerden wij elkander beter kennen, maar de jongen liet mij haast geen tijd om te praten; hij verlangde altijd zoo naar mijn voorlezen.

Telkens weder gaf hij zijne begeerte te kennen om te leeren lezen, maar voegde er altijd dadelijk bij, dat hij overdag geen tijd er voor kon missen; zijne uren waren alle bezet door zijn werk.

Ik veronderstelde, dat hij gaarne des avonds door mij onderwezen wilde worden, maar deed alsof ik dat niet begreep, want het was mijne bedoeling, hem met Gods hulp uit deze slechte omgeving te verwijderen, en in een van onze Tehuizen te plaatsen.

Eens op een avond zeide hij eindelijk: »Zeg mijnheer, in hoeveel tijd kan een jongen goed leeren lezen?»

»Als je heel goed je best deedt, zou je er niet meer dan tien of elf maanden voor noodig hebben,« gaf ik hem ten antwoord. Natuurlijk noemde ik een grooten termijn, om hem des te langer in mijn Tehuis te kunnen houden.

Punch trok een lang gezicht. »Dat valt mij erg tegen, mijnheer.«

»Maar mijn jongen, je weet toch wel, dat men niets leeren kan zonder inspanning, en dat overal tijd voor gevorderd wordt; hoe moeilijker men iets verkrijgt, des te meer voldoening heeft men er later van.«

Punch dacht een oogenblikje na; toen zeide hij op fluisterenden toon, alsof hij bang was, dat iemand anders hem hooren zou: »Mijnheer, als ik naar een van uwe Tehuizen ging, zou ik het er dan even slecht hebben als in de gevangenis?»

Dokter Barnardo

3

»Wie heeft je dat in je hoofd gepraat?« vroeg ik.

»O,« hernam hij, »ik heb wel eens van zulke inrichtingen gehoord; als de jongens er eenmaal in zijn, wordt de voordeur op het slot gedaan, en dan kunnen zij er niet meer uit.«

»En gesteld, dat dit eens gebeurde, zou het dan zoo heel erg voor je wezen, Punch? Als je er goed behandeld wordt en vriendelijke meesters hebt, die je onderwijzen en je er nog een ambacht kunt leeren bovendien, wat doet het er dan toe of je op straat kunt rondloopen? Ik zou het maar eens probeeren; het zal je stellig wel goed bij mij bevallen.«

Punch was op dit oogenblik nog niet te overreden. Toen ik echter den folgenden avond mijn gewone bezoek aan de herberg bracht, stond hij mij aan de deur op te wachten en zeide: »Mag ik u nog eens wat vragen, mijnheer? Kunnen de jongens uw Tehuis weer verlaten, wanneer zij dat willen? Als u hebt afgesproken hen een jaar te houden, zijn zij dan na dat jaar vrij in al hun doen en laten?»

»Zeker,« gaf ik hem ten antwoord, »als je mij belooft een jaar in mijn Tehuis door te brengen, mag je na dien tijd overal heengaan waar je wilt; je behoeft je dan in het geheel niet meer aan mij te storen; maar één ding moet je mij beloven; je moet het geheele jaar bij mij blijven, en onder geen voorwendsel binnen dien tijd vertrekken.«

»Dat doet mij veel genoegen,« zeide Punch. »Nu belooft ik u vast, dat ik komen zal en een jaar bij u blijven. Ik ben wel een slechte jongen, dat weet ik zelf heel goed, maar niemand zal van mij zeggen, dat ik mijn woord breek. Ik wil dadelijk met u meegaan als u dat verlangt.«

Men kan zich voorstellen, dat ik zijn aanbod gaarne aannam. Ik drukte hem hartelijk de hand en liet hem nog beloven, dat hij gedurende het jaar, dat hij bij mij zou doorbrengen, niet de minste poging zou aanwenden om met zijne oude makkers in aanraking te komen.

Na eenige aarzeling stemde hij ook hierin toe. Vervolgens sprak ik met hem af, dat hij mij den folgenden dag zou komen bezoeken.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Met een angstig hart bereidde ik mij den folgenden morgen voor op het bezoek van Punch. De taak, die mij wachtte, was inderdaad heel moeilijk.

Indien Punch na een jaar, gelijk dit met andere jongens een enkele maal het geval was, tot zijn oude leven verkoos terug te keeren, dan was zijn toestand niet verbeterd, maar verergerd, want een

dief, die lezen, schrijven en rekenen kan, is gevaarlijker voor de maatschappij dan een onwetende dief.

Ik maakte al deze bezwaren aan God bekend, en smeekte Hem mij te helpen en bovenal het hart van Punch te veranderen, opdat hij in alle opzichten een nieuw mensch mocht worden. De Heere had al dikwijls zulke gebeden verhoord; ik geloofde dus zeker, dat Hij het werk, dat Hij in dezen armen jongen begonnen was, voleindigen zou.

Daar werd op de deur geklopt, en Punch stond voor mij en wenschte mij met een vriendelijk gezicht goeden morgen.

Ik besprak nog het een en ander met hem en vertelde hem, dat niemand in huis iets van zijne vorige levenswijze afwist en dat hij er dus zelf met niemand over mocht spreken.

Hierop zag hij mij eenigszins verbaasd aan; ik geloof bepaald, dat hij niet geheel inzag, hoe zondig het wegnemen van eens anders eigendommen is.

Toen de bel voor het middagen luidde, bracht ik hem naar de eetzaal, waar hij al spoedig kennis maakte met zijne nieuwe makkers.

Natuurlijk deed ik al mijn best om mij zooveel mogelijk zelf met Punch te bemoeien, en informeerde ik bij mijn personeel naar alles aangaande zijn gedrag.

Des morgens ging hij naar school en des middags

leerde hij een ambacht. Ik had al de verschillende werkplaatsen met hem bezocht en, na zich een paar dagen bedacht te hebben, had hij het schoenmakersvak gekozen.

Met den baas en de leerlingen van de werkplaats was hij spoedig op goeden voet; vooral met een van de leerlingen, James geheeten, die een der beste jongens uit dit Tehuis was, sloot hij langzamerhand eene nauwe vriendschap.

Zoo veel mij dit maar eenigszins mogelijk was, nam ik Punch bij mij. Ik liet hem des morgens dikwijls in mijne kamer komen; terwijl hij mij dan aan kleine bezigheden hielp, bracht ik soms het gesprek op zijn vroeger leven. In het begin was hij zeer teruggetrokken, maar later werd hij veel spraakzamer en deelde hij mij mede, hoe hij er toe gekomen was een dief te worden, — eene diep treurige geschiedenis, die ik straks aan mijne lezers en lezeressen hoop te vertellen.

Eens op een morgen, toen hij met mij bezig was in mijne kamer, begon Punch mij allerlei verhalen over zijne vorige diefstallen te doen; hij blufte daarbij erg op zijne handigheid en slimheid, en beweerde, dat niemand, zelfs niet de bekwaamste agent, hem ooit had kunnen betrappen.

Daar ik zulke verhalen niet wilde aanmoedigen en meende, dat hij ze ook sterk overdreef, zeide ik op afkeurenden toon: »Je maakt mij maar wat wijs, Punch; ik geloof er niets van.»

De jongen zag mij met een leuken glimlach aan, maar zeide verder niets.

Ongeveer twintig minuten later vroeg hij mij hoe laat het was. Daar er eene klok in de kamer hing, verbaasde die vraag mij eenigermate.

»Kunt gij niet op de klok kijken?» vroeg ik.

»Jawel, mijnheer,« was zijn antwoord, »maar ik zou het gaarne van uw horloge weten.»

Ik wilde er op kijken, maar tot mijn groote verbazing was het horloge verdwenen.

Punch begon te lachen. »Voel eens in uwe andere zakken, mijnheer,« zeide hij.

Ik deed dit en kwam tot de ontdekking, dat mijne zakken geheel leeg waren; mijn zakdoek, beurs, sleutels, enz., alles was verdwenen.

Hoe dit gebeurde was, is mij tot op den dag van heden een groot raadsel; ik had er niets van gevoeld dat Punch mijne zakken leeg maakte, en zelfs niet gemerkt, dat hij dicht bij mij had gestaan.

Ik keek den jongen ernstig en bezorgd aan, want ik vreesde, dat zijne vroegere streken weder bij hem boven kwamen.

Punch bemerkte dit en zeide op verzoenenden toon: »Maak u maar niet ongerust, mijnheer; ik heb het alleen maar gedaan, om u te laten zien, dat, wat ik u van morgen vertelde, niet overdreven was.»

Hierop toonde hij mij een hockje van mijne schrijftafel, waar mijn horloge en de andere dingen,

die hij had weggekaapt, onder een groot stuk vloei-papier lagen.

»Welnu Punch,« hernam ik op strengen toon, »ik heb je handigheid gezien, maar ik hoop toch, dat je nu ingezien hebt hoe zondig het is om te stelen; als het jaar morgen verstreken was, zou je nu toch niet meer tot je vroegere levenswijze terugkeeren, is het wel?»

»Waarom niet?» vroeg de jongen.

»Waarom niet, Punch? Omdat ik denk, dat gij u moest schamen als de menschen je een dief konden noemen.»

»Ik schaam er mij volstrekt niet voor, mijnheer; tenminste tot nu toe was dit nog nooit het geval. In één enkel opzicht zou ik het slechts ellendig vinden voor een dief uitgemaakt te worden.»

»Hoe bedoel je dat?» vroeg ik.

»Wel mijnheer, ik zou het zoo vreeselijk vinden als ik betrapt werd; indien ik altijd ongestraft kon voortgaan met stelen, zou ik het mijn heele leven wel willen doen.»

Dit antwoord bracht mij bijna tot wanhoop. Was het mogelijk, dat de vrees voor ontdekking zijn eenige maatstaf van eerlijkheid was? Wat moest ik toch beginnen? Ik sprak nog eens heel ernstig met hem en maande hem dringend aan, zich goed op het schoenmakersvak toe te leggen, opdat hij later in de gelegenheid zou zijn op eerlijke wijze zijn brood te verdienen, en ten slotte voegde ik er

nog bij: »Ik hoop zoo, Punch, dat het God behagen zal, mijne gebeden voor je te verhooren, dat Hij je een nieuw hart zal geven en je in staat zal stellen om te leven naar Zijne geboden.»

De knaap luisterde vrijwel met onverschilligheid naar mij en nam, zoodra hij kon, de gelegenheid te baat om mijne kamer te verlaten.

Er verliepen eenige dagen zonder dat ik verder veel van Punch zag; mijn tijd was altijd zoo bezet, dat ik mij niet voortdurend met dien éénen jongen kon bezighouden; toch voelde ik mij bijzonder tot hem aangetrokken en informeerde telkens naar hem.

De onderwijzer vertelde mij, dat hij zich uitstekend gedroeg, en in alles goede vorderingen maakte. In het begin was hij zeer onrustig geweest onder het bijbellezen en bidden, maar de bijbelsche verhalen schenen hem spoedig te boeien, zoodat hij nu altijd met belangstelling luisterde.

Ongeveer eene week later was ik op een avond in mijne kamer met schrijfwerk bezig toen ik hierin door een bescheiden tikje op de deur gestoord werd.

Toen de deur geopend was, stond Punch voor mij; ik bemerkte dadelijk, dat er iets gebeurd was, want hij zag er zoo beschreid en ontdaan uit. Zijne eerste woorden waren: »Nu moet er een eind aan komen, mijnheer; ik wil uit dit Tehuis vandaan.»

41

»Maar Punch, je herinnert je je belofte toch wel, je zoudt hier een jaar blijven en nu ben je er pas vijf of zes weken! Wat is er toch aan de hand? Vertel het mij eens!»

»Ik vertel het u toch niet,« hernam de jongen driftig, »maar ik ben hier gekomen om u te zeggen, dat ik niet langer blijven wil, en als u mij met geweld tracht te houden, loop ik weg.«

Ik begreep wel, dat er iets was, dat hem vreeselijk griefted en dus trachtte ik hem met vriendelijkheid te overreden, legde mijne hand op zijn schouder en zeide: »Kom Punch, je weet wel, dat ik het goed met je meen; vertel mij toch eens waarom je zoo bedroefd bent.«

Maar Punch stiet mijne hand terug en zeide, terwijl hij hevig begon te snikken: »Gij weet best wat er gaande is, mijnheer, gij hebt mij met allerlei mooie beloften in uw Tehuis gehaald en mij doen beloven, dat ik met niemand over mijne vroegere levenswijze mocht spreken, en nu merk ik, dat het hier toch bekend is en dat ieder er mij op aanziet.«

»Wel Punch, hoe kunt ge zoo iets van mij denken? Ik zou hier hebben rondverteld, hoe je vroeger aan den kost kwam, terwijl ik zelf je zoo dringend vroeg er niet over te spreken! Ik dacht heusch, dat je mij te goed kende om zoo iets te kunnen onderstellen.«

Punch schaamde zich, geloof ik, wel een beetje; hij kwam tenminste wat tot bedaren en zeide: »Nu

42

mijnheer, ik zal het u dan maar vertellen,« en nu kwam het volgende verhaal voor den dag.

Er was dien middag over de eene of andere kleinigheid een twist geweest in de werkplaats; de baas vermiste voor een oogenblik een van zijne gereedschappen, dat echter dadelijk weer gevonden werd. De baas dacht, dat James het had en deze gaf de schuld aan Punch.

Hierop ontstond er tusschen de beide jongens hevige ruzie; het éne woord haalde het andere uit en James had Punch een dief genoemd.

Nu ging mij een licht op over het zonderlinge gedrag van den jongen; hij dacht, dat zijne vroegere levenswijze op de werkplaats bekend was, en dat ik alles aangaande hem had verteld.

Hiervan was natuurlijk niets waar; James had hem bij toeval een dief genoemd, zooals men in drift wel eens meer uitdrukkingen gebruikt, die men in het geheel zoo niet bedoelt.

Hoewel ik medelijden met den jongen had, was ik toch in mijn hart verblijd over het voorgevallene, daar het mij een bewijs was, dat zijn geweten was wakker geschud. Eenige dagen geleden had hij mij nog verklaard, dat hij er zich niet voor schaamde voor een dief aangezien te worden, en nu barste hij in tranen uit toen James hem in tegenwoordigheid van zijn baas van diefstal beschuldigde.

Hij trok zich die beschuldiging zoo aan, dat hij zoo spoedig mogelijk mijn Tehuis wilde verlaten.

43

Ik behoeft u niet te zeggen, hoe ik Punch nogmaals verzekerde dat ik niet de minste schuld aan het gebeurde had; het gelukte mij dan ook, hem spoedig hiervan te overtuigen.

Ik nam deze gelegenheid te baat om nog eens een ernstig gesprek met hem te houden, en het volgende tot hem te zeggen: »Je ondervindt nu, Punch, hoe onaangenaam het is een dief genoemd te worden, maar hoeveel onaangenamer en bovenal hoe zondig is het — een dief te wezen en ons beiden is het bekend, hoe je er werkelijk gedurende eenige jaren een geweest zijt.

Maar daarom behoeft gij nog niet te wanhopen; gij zijt, Gode zij dank, uit uwe verderfelijke omgeving gerukt en in eene andere geplaatst, waar het licht van het Evangelie ook voor u schijnt. Ik zal u eens een verhaal voorlezen van iemand, die ook een slecht leven had geleid, maar die door Gods genade tot inkeer kwam; met een verbrijzeld hart ging hij tot zijn vader en deze ontving hem met liefde en vergaf hem alles.«

Daarop las ik den jongen de gelijkenis van den verloren zoon voor, die bladzijde uit onzen bijbel, die onder Gods zegen reeds zoo menigmaal het middel is geweest waardoor menschen, die temidden van de zonde leefden, tot andere gedachten kwamen, zich tot God wendden en door Hem behouden werden.

Toen het hoofdstuk geëindigd was, knielden wij

44

neder, en ik smeekte den Heere het hart van den jongen te veranderen en te vernieuwen, en hem al zijne zonden te vergeven.

Punch stemde geheel met dit gebed in en nu liet ik hem gaan met de belofte, dat hij iederen morgen na schooltijd een kwartiertje bij mij mocht komen; hij kon dan het een en ander met mij bespreken, en als hij bezwaren had, die aan mij mededeelen.

Dit scheen hem zeer te verblijden, en ook ik was door het gebeurde van dien avond niet weinig bemoedigd, daar ik nu met grond mocht verwachten, dat er eene verandering ten goede was gekomen. Ik hoopte nu spoedig den tijd te beleven, waarop deze woorden van den Apostel Paulus op Punch toepasselijk zouden zijn: »Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan; zie, het is alles nieuw geworden.«

Deze verandering had echter nog niet in eens plaats, maar sedert dien bewusten avond gedroeg hij zich uitstekend, nog beter dan tevoren, en hij deed vooral zijn best om niet meer zoo driftig en ruw te wezen. Op school maakte hij steeds goede vorderingen; ik had hem een bijbel en een exemplaar van de »Negerhut« beloofd als hij kon lezen, en tot mijne groote vreugde kon ik hem beide boeken al overhandigen toen hij nog maar zeven maanden in ons Tehuis had doorgebracht.

In huis was Punch algemeen bemind; hij maakte

zich aangenaam door aan ieder kleine diensten te bewijzen, en op de jongere knapen oefende hij beslist een goeden invloed uit; zoowel zijne onderwijzers als zijne makkers waren vol lof over hem.

De bijbel, die op eene plank naast zijn bed lag, zag er uit alsof hij trouw gebruikt werd, en ook in andere opzichten had ik reden om te gelooven, dat Punch vergeving gezocht en gekregen had bij dien trouwen Zaligmaker, die niemand uitwerpt, maar ons allen aanneemt, wanneer wij slechts geloovig en ootmoedig tot Hem komen.

ZESDE HOOFDSTUK.

Zooals mijn kleine lezers en lezeressen na het lezen van het vorige hoofdstuk wel verwacht zullen hebben, bleef Punch voorloopig in mijn Tehuis.

Toen het jaar verstreken was, verzocht hij mij met tranen in de oogen of hij nog een jaar mocht blijven, waarin ik gaarne toestemde, daar ik vreesde dat de jongen nog niet sterk genoeg was om op eigen beenen te staan.

Gedurende dit tweede jaar gedroeg hij zich ook uitnemend en werd hij een goed schoenmaker, zoo goed zelfs, dat de baas mij aan het einde van het

tweede jaar vroeg, Punch als meesterknecht bij zich te mogen houden. Het aantal jongens in dit Tehuis was den laatsten tijd zeer toegenomen en nu kon de baas de hulp van Punch niet goed missen.

Volgaarne bewilligde ik hierin, want ik had den jongen liefgekregen en hield hem gaarne in mijne nabijheid.

Tot mijn groote blijdschap mocht ik telkens merken, dat Punch een beslist belijder van den Heere Jezus geworden was, en ook in dit opzicht werd hij tot een rijken zegen gesteld voor de jongens op de werkplaats.

Toen op deze wijze drie en een half jaar verloop waren, kreeg ik op zekeren dag bezoek van den directeur van eene bevriende instelling, die mij vroeg of ik in mijne schoenmakerswerkplaats ook iemand had, die geschikt was om aan eenige van zijne jongens te leeren schoenen te verstellen.

Natuurlijk dacht ik dadelijk aan Punch en gaf ik mijn bezoeker ten antwoord, dat ik wel iemand voor hem wist. Ik betreurde het wel zeer den jongen te moeten missen, maar vond toch dat ik dit aanbod niet mocht afslaan.

De directeur verzekerde mij, dat Punch het heel goed bij hem zou hebben, al zou hij in het begin niet veel verdienen, omdat zijne instelling pas was opgericht en men zich dus nog in allerlei opzichten

moest behelpen. Ging de inrichting vooruit, dan zouden ook de vooruitzichten voor Punch beter worden. In geval wij tot eene wederzijdsche schikking kwamen, kon de jongen dadelijk in dienst treden.

Toen mijn bezoeker vertrokken was, ging ik dadelijk naar de werkplaats, om zijn voorstel aan den baas en aan Punch over te brengen.

De baas vond het plan uitstekend, al zag hij er ook tegen op dat Punch hem ging verlaten, maar de jongen zeide met tranen in de oogen tegen mij: »Het spijt mij erg, mijnheer, dat u mij zoo graag kwijt wilt wezen.«

»Neen, mijn jongen,« gaf ik hem ten antwoord, »het is niet om van je af te komen, maar het is voor je eigen welzijn. Je hebt nu drie en een half jaar in mijn Tehuis doorgebracht en er geleerd je brood te verdienen; nu is het niet meer dan billijk, dat jij eene goede betrekking krijgt en dat er hier een andere jongen in je plaats komt. Als jij je vak goed verstaat en je naar wensch gedraagt, is dit bovendien de beste aanbeveling voor ons Tehuis; je kunt ons op deze manier al de kosten en zorgen, die wij voor je gehad hebben, vergoeden.«

Van dit alles was Punch toen spoedig overtuigd; met een dankbaren glimlach hernam hij: »U hebt gelijk, mijnheer, ik zal er heen gaan, als u dit het beste voorkomt.«

De verdere schikkingen waren spoedig gemaakt, en een paar dagen later verliet Punch ons Tehuis in een eenvoudig werkmanspakje gekleed.

Ik kreeg gedurig bericht, zoowel van den directeur als van hem zelf, en tot mijne groote vreugde mocht ik hooren, dat hij mijne verwachting niet beschaamde, maar zich uitstekend gedroeg en door zijn Christelijken wandel een goed voorbeeld voor de jongens in het Tehuis was.

Toen hij in zijn nieuwe Tehuis een halfjaar had doorgebracht, kwam hij mij op zekeren dag vertellen, dat de inrichting in bloei toenam en dat de directeur zoo over zijn werk tevreden was, dat zijn loon was verdubbeld.

Op deze wijze verlieden er twee jaren, gedurende welken tijd Punch mij telkens kwam bezoeken; er was eene nauwe vriendschapsband tusschen den jongen en mij ontstaan; ik had hem als een' zoon lief gekregen.

Op zekeren dag bracht de post mij een brief van Punch; toen ik dien open deed, zag ik twee portretten; een van hem zelf en een van een lief, eenvoudig meisje. Er was een kort schrijven bij, waarin Punch mij zijne verloving meldde.

Niemand, die het welgelijkt portret van dezen knappen, jongen man zag, zou vermoeden, dat hij eenmaal een der logeergasten van Michaël en een dief en zakkenroller geweest was. God zij alleen de eer!

Onder Gods zegen bleef het Punch goed gaan; toen hij na eenigen tijd de inrichting verliet en in het huwelijk trad, begon hij voor eigen rekening zaken te doen; ook hierin ging het hem zoo naar wensch, dat hij op dit oogenblik eigenaar is van een groot magazijn van schoenen en laarzen in Londen.

Men kan zich voorstellen, welk een warm hart Punch onzen weeshuizen toedraagt, en hoe hij iedere gelegenheid aangrijpt om arme, verwaarloosde kinderen voort te helpen en te behouden.

De Heere is machtig om te redden en zalig te maken; Hij doet Zijn koninkrijk komen, ook daar, waar wij er aan wanhopen. De geschiedenis van Punch is hiervan een treffend bewijs.

En nu zou mijn verhaal geëindigd zijn, als ik niet beloofd had u te vertellen hoe Punch er vroeger toe gekomen was om een dief te worden.

Ja, hoe was hij eigenlijk een dief geworden? Punch beantwoordde mijne vraag op de volgende wijze. Zijn vader of zijne moeder had hij nooit gekend; hij was in het werkhuis opgevoed, maar liep daar vandaan toen hij nog heel jong was, zoowat negen of tien jaar, omdat hij het er zoo slecht had. Nu bracht hij zijne dagen op straat

vertelde zulke aardige dingen, dat de arme Punch hem met verwondering aanzag.

Toen zij den volgenden morgen opstonden, regende het hard, tot groote teleurstelling van Punch; op regenachtige dagen was zijne kans om iets te verdienen nog kleiner dan anders. Hij trok met een moedeloos gevoel zijne oude kleederen aan en begaf zich naar beneden; gelukkig kon hij zich de weelde van een ontbijt nog veroorloven.

In de gang ontmoette hij zijn vroolijken buurman van den vorigen avond, die nogal knap gekleed was en een lustig deuntje floot; hij zag er opgewekt uit en scheen zich niet veel van het slechte weder aan te trekken.

»Wat ga je vandaag uitvoeren?» vroeg hij aan Punch.

»Dat weet ik niet,« antwoordde Punch, »ik heb niets te doen; ik zal eens naar de winkels gaan, om te zien, of ik ook pakjes kan dragen, maar,« voegde hij er met een zucht bij, »er zal wel niet veel te verdienen zijn met zulk slecht weder.«

»Voor mijn beroep is het weder nooit slecht,« hernam de andere jongen; »waarom leg je je daar niet op toe? Ik heb altijd overvloed van geld,« en hij haalde een aantal kleine geldstukjes uit zijn zak, waarvan hij er eenige aan Punch gaf, die deze dankbaar aannam.

»Hoe kom je daaraan?» vroeg Punch begeerig.

»O,« was het antwoord, »begrijp je dat niet?

door, bedelende, of soms droeg hij pakjes voor de winkels of verkocht hij lucifers en andere kleinigheden, maar hoeveel moeite hij zich ook gaf, hij kon dikwijls niet aan den kost komen.

Zoo leed hij voortdurend kommer en gebrek over dag, en des avonds had hij zelden een rustig plekje waar hij zijn hoofd kon nederleggen; meestal sliep hij maar onder eene brug of op de stoep van een groot huis.

Arme Punch! Dit ging verscheidene maanden zoo voort, totdat hij op zeker dag eenige stuivers met pakjes dragen verdiende. De helft hiervan besteedde hij in een gaarkeuken, waar hij zich eens te goed deed aan de lekkere, warme spijzen en de andere helft bewaarde hij om een paar nachten in een slaapzaal te kunnen doorbrengen.

Deze slaapzaal was het logement van Michaël. Toen hij er aankwam, betaalde hij zijn logies en ging dadelijk naar bed. Bijna alle slaappleaatsen waren reeds bezet, voor het grootste deel door jongens, die, evenals Punch, hun leven op de straat doorbrachten en elkander allerlei verhalen van hunne avonturen deden.

Een knaap van een jaar of veertien had het hoogste woord; hij deed den jongens, die om hem heen lagen, allerlei grappige verhalen, zoodat zij schaterden van het lachen. Hij zag er goed gevoed uit en scheen heel wat minder zorgen te hebben dan Punch; hij had tenminste zooveel plezier in

Ik neem overal, waar ik maar gelegenheid heb iets weg en verkoop dat later weder; ik wil je gaarne voorhelpen en je wijzen, hoe je doen moet. Denk maar eens over mijn voorstel na en indien je er gevolg aan wenschte te geven, ga dan van middag naar de groentenmarkt; ik ben er dan ook en zal je alle inlichtingen verstrekken.«

Hoewel Punch niet geheel inzag, hoe slecht het plan was, dat zijn nieuwe vriend hem voorlegde, was er toch iets in, dat hem deed aarzelen. Hij besloot tenminste eerst nog eens af te wachten of er ook iets voor hem te verdienen was en zeide dit tegen zijn makker.

Deze gaf hem ten antwoord: »Nu, je moet het zelf weten, maar je doet veel wijzer als je mijn raad opvolgt, je hoeft dan niet te werken en hebt een leventje als een heer. Ik denk, dat ik je van middag wel op de markt zal zien.«

Den geheelen morgen wendde de arme Punch nog allerlei pogingen aan om werk te krijgen, maar alles was tevergeefs; niemand kon hem gebruiken.

Was het dus zoo te verwonderen, dat hij des middags op de markt aangetroffen werd, uitziende naar zijn kameraad? Deze kreeg hem al spoedig in het oog en verdween met hem in eene nauwe zijstraat. Hier ontving Punch zijn eerste onderricht in het stelen, waarmede hij den eersten dag al twaalf stuivers verdiende.

Dit begin was te goed, om hem niet bijzonder aan te moedigen; voor een jongen, die geen ouders, geen tehuis, die letterlijk niets bezat, vertegenwoordigden twaalf stuivers een heel fortuin; geen wonder dat een loopbaan, waarop men op zulk eene gemakkelijke manier zulk eene groote som verdienen kon, zooveel aantrekkelijks voor hem had!

En wie onzer mag den eersten steen op Punch werpen? Wie onzer durft beweren, dat hij in dezelfde omstandigheden anders en beter zou gehandeld hebben?

Laat ons veel liever God danken, dat Hij ons, arme zondaren, tot Zijne kinderen wil maken. O, mochten al mijne jeugdige lezers en lezeressen ervaren wat ons gezangversje zegt:

• Jezus neemt de zondaars aan,
Mij ook heeft Hij aangenomen,
Mij den hemel opgedaan,
'k Mag vertrouwend tot Hem komen;
'k Juich dan, zelfs aan 't eind der baan:
• Jezus neemt de zondaars aan. •